

Literatuur

Demongin, Laurent (2013): Guide d'identification de oiseaux en main. Mortsels, Belgique.

Speek, B.J. (1994): Handkenmerken. Nederlands Instituut voor Oecologisch Onderzoek.

Heteren, Nederland.

Svensson, L., Mullarney K., Zetterström D. (2010): ANWB Vogelgids van Europa. Vierde geheel herziene druk. De Fon-

tein, Tirion Uitgevers BV, Baarn

Svensson, Lars (1992): Identification guide to European passerines. Fourth revised and enlarged edition. Toerekov, Sweden.

Dutch Avifauna (2015): www.dutchavifauna.nl/species/veldrietzanger (7 nov 2015).

Marcel Sandifort - Stedum
msandifort@planet.nl

* Het Constant Effort Site project is een internationaal opgezet onderzoek om broedvogels van bepaalde gebieden te monitoren door middel van langdurig ringonderzoek volgens vaste protocollen. De CES-locaties liggen voornamelijk in rietvelden, struwelen en bosgebieden. Door de vangsten in de verschillende gebieden te vergelijken kan ook een relatie tussen biotoop en populatie worden verkregen. Het CES-project verschaft aanvullende informatie op verschillende nationale en Europese vogelonderzoeksprojecten zoals broedvogelinventarisaties, nestkaartproject en ringonderzoek aan trekvogels (Vogeltrekstation).

** Vale Spotvogel *Iduna pallida* en Kleine Spotvogel *Iduna caligata* van dit geslacht en de meeste op *Agricola* gelijkende soorten (Speek 1994 en Svensson 1992) zijn ook uitgesloten op basis van de vleugellengte. *I. pallida* 62-72 mm, *I. caligata* 58-65 mm.

Grijze Wouw

Reinier de Vries & Alwin van Lubeck

Van 17 tot 22 augustus was ik, Reinier, in het Lauwersmeer om vogels te kijken, met een zomerkamp van de JNM-jongeren in de natuur. De JNM is een landelijke club voor jongeren van 11 tot 25 die allerlei activiteiten organiseert, zoals samen zoeken naar leuke vogels en lekker naar buiten gaan. Dit kamp stond in het teken van vogels, dus dat mocht ik natuurlijk niet missen! Het was direct al leuk vogels kijken in het Lauwersmeer, met soorten als Morinelplevier, Draaihals, Grauwe Franjepoot en Buidelmees. De 20e begon ik de dag met een groepje in het Jaap Deensgat. Hier konden we 'aansluiten' bij een Grauwe Franjepoot. Daarna vogelden we rond Lauwersoog, waar zich veel trekvogels bevonden. De rest van de groep bleef in het dorp hangen, maar ik besloot via de Marnewaard terug te fietsen; wellicht dat ik nog een Grauwe Kiekendief kon vinden of een leuke Steltloper op het wad.

Via de dijk kwam ik bij de telpost Kustweg uit. Hier wilde ik de velden van de Marnewaard scannen op Grauwe Kiekendieven. Vrijwel direct zag ik een kleine

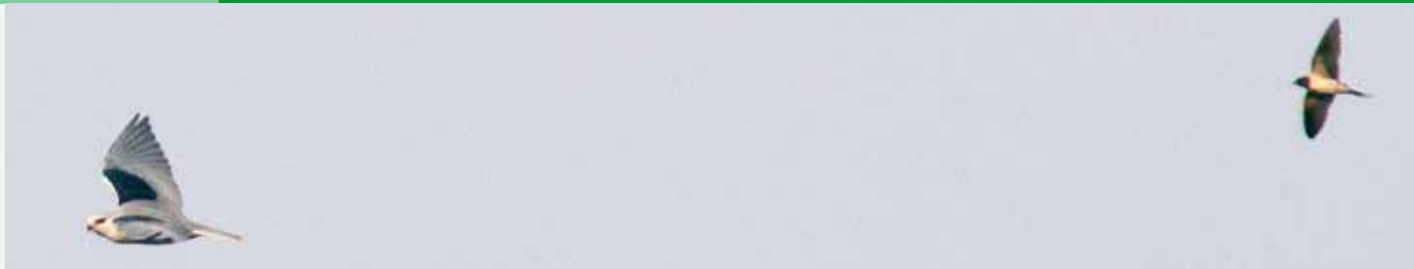
witte roofvogel op een torenvalk kast. Door de afstand kon ik niet direct zien wat het was. Toen ik eenmaal inzoomde met de telescoop zag ik een wit/lichtgrijze rover met een duidelijk donkere wenkbrauw, en iets van zwart in de vleugel. Het kwartje viel, maar ik kon nog niet bevatten dat er een GRIJZE WOUW in mijn beeld zat! In de minuten hierna waren de gevorkte staart en de zwarte vleugeltekening beter te zien, waarmee het echt niets anders kon zijn dan een Grijze Wouw. Ik probeerde gelijk de andere JNM-ers op het kamp te bellen, maar niemand nam op. Ondertussen vloog de vogel op en raakte ik hem kwijt. Stress! Gelukkig verscheen de vogel snel weer op de paal en kon ik Pieter van Veelen bereiken, die het op Dutch Bird Alerts zette en de Groningse vogelaars inlichtte. Het lukte mij een paar bewijsplaatjes te schieten met een spiegelreflex door de

Grijze Wouw, Marnewaard, 21 augustus 2015

Foto: Alwin van Lubeck

Grijze Wouw en Boerenzwaluw, 21 augustus 2015

Foto: Alwin van Lubeck

telescoop! Hierna was het alleen maar genieten en er kwamen spoedig de eerste JNM-ers en twitchers aan. De vogel leek op zijn gemak maar vloog ver weg nadat hij werd weggejaagd door een legertruck. Gelukkig kwam de vogel toch weer terug. De volgende dag was de Wouw een stuk minderlijk makkelijk te zien vanaf de dijk. Rond 9:45 zag ik de vogel nog middenin het gebied dat niet zichtbaar was vanaf de dijk. Hier werd de vogel helaas weer opgejaagd door een legertruck, maakte hoogte en verdween richting dijk. Bij de dijk verdween de vogel uiteindelijk hoog richting west en werd hierna ook niet meer waargenomen.

Beschrijving

Algemene indruk en gedrag: De vogel gebruikte een torenvalkkast als uitkijkpost. De vogel werd hier ook geregeld van verjaagd door een paartje Torenvalk. Vloog vaak jagend over het veld. De vlucht leek op die van een Kiekendief met omhooggehouden vleugels. De vogel had een actieve vlucht met erg snelle vleugelslagen, enigszins herinnerd aan de vlucht van moerassterns. Daarnaast bad de vogel veel en ving geregeld een muis. De staart was kort. Af en toe was te zien dat deze licht gevorkt was.

Grootte: De vogel was niet veel groter dan de aanwezige Torenvalken.

Kop: Kop vrij licht, witachtig met een grijs petje. Knalrood oog zelfs in het veld te zien. Een zwart masker rond het oog, dat een soort groot-eng-oogeffect te weeg bracht.

Onderdelen: Grijswitte onderdelen. Alleen de handpennen waren zwart.

Bovendelen: Bovendelen grijs. Binnenste staartpennen eveneens donkergrijs, maar buitenste staartpennen lichter. Zwarte armdekveren geven de soort de Engelse naam 'Black-shouldered Kite'.

Determinatie

Een Grijze Wouw is goed te determineren. Er zijn maar weinig soorten die enigszins op de soort lijken. Adulte mannetjes van respectievelijk Blauwe-, Grauwe- en Steppekiekendief komen dan het meest in de buurt. Desondanks sluiten de grootte, het ontbreken van

zwart op de handpennen op de bovenzijde en de zwarte armdekveren al deze soorten uit. In het veld was de vogel goed te vergelijken met de Torenvalken. De vogel was slechts iets groter dan een Torenvalk. Verder waren de forse kop, de zwarte armdekveren, de zwarte handpennen op de onderzijde en het kenmerkende zwarte masker rond het rode oog goed vast te stellen in het veld. Het enige wat dan nog moet worden uitgesloten is de oostelijke vorm van Grijze Wouw. Bij de oostelijke vorm *vociferus* lijkt het alsof het zwart bloedt van de binnenste handpennen op de armpennen. Verder zou er een contrast moeten zijn tussen de witte ondervleugeldekveren en de grijze armpennen. Dit kenmerk is wel alleen bruikbaar bij adulte vogels. Doordat de vogel van de Marnewaard een adult betrof, viel de oostelijke vorm uit te sluiten. Het feit dat het een adult betrof betekent verder dat dit geval een andere vogel was dan de juveniele vogel twee week eerder in Noord-Brabant.

Verspreiding en voorkomen

De Grijze Wouw heeft in Europa een beperkt voorkomen, terwijl het in grote delen van Azië en Afrika een vrij algemene soort is. De soort is in Europa vooral te vinden in Spanje en Portugal. De soort lijkt de laatste jaren een opmars richting het noorden te maken, met uitbreiding naar Frankrijk. Tot en met 2000 waren er in Nederland slechts drie aanvaarde gevallen, maar vanaf 2009 zijn er al meer dan tien gevallen geweest. De Grijze Wouw van de Marnewaard is het eerste geval voor de provincie Groningen.

Literatuur

Svensson L., P.J. Grant, K. Mullarney & D. Zetterström 2010. ANWB Vogelgids van Europa <http://birdingfrontiers.com/2012/12/01/asian-black-shouldered-kite/>

Reinier de Vries – Utrecht
vries.reinier@gmail.com

Alwin van Lubeck - Groningen
alwinvlubeck@gmail.com